

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพ มีความสามารถที่จะปรับตัวได้อย่างรู้ทันการเปลี่ยนแปลงต่างๆของโลกและเด็กทุกกลุ่มต้องได้รับความเสมอภาคทางโอกาสที่จะได้รับการศึกษา ตามสิทธิขั้นพื้นฐาน ที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2540 “ว่าบุคคลย่อมมีสิทธิเสมอภาคกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่รัฐต้องจัดขึ้นด้วยวิธีที่เหมาะสมอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพไม่น้อยกว่าสิบสองปี”

จากแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนและแผนพัฒนาการศึกษามีเป้าหมายและแนวทางในการพัฒนาเด็กให้มีศักยภาพครอบคลุมทุกด้านทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ จิตใจ และสังคม รวมทั้งให้เสมอภาคทางโอกาสแก่เด็กทุกกลุ่ม ทั้งกลุ่มปกติทั่วไป เด็กที่มีความต้องการพิเศษ และกลุ่มเด็กที่มีความสามารถพิเศษเฉพาะด้าน เพื่อเตรียมความพร้อมให้บุคคลที่มีคุณค่าอยู่ในสังคมอนาคตได้อย่างมีความสุข

คนพิการเป็นทรัพยากรบุคคลของสังคมหากได้รับการส่งเสริมอย่างถูกต้อง ย่อมมีความเสมอภาค มีศักยภาพที่จะประกอบอาชีพพึ่งพาตัวเอง และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข รวมทั้งการช่วยสร้างสรรค์ได้เช่นเดียวกับคนทั่วไป (สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2543)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 10 การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอภาคกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสาร และการเรียนรู้ หรือร่างกายพิการ หรือทุพพล หรือบุคคลที่ไม่สามารถพึ่งตัวเองได้ หรือมีผู้ดูแล หรือค้ำชูโอกาสต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ

การศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสอง ให้จัดตั้งแต่แรกเกิด หรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายและบุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2543 ได้กล่าวถึงแนวทางการดำเนินงาน จัดการศึกษาเพื่อคนพิการ เพื่อให้คนพิการที่ต้องการเรียนได้ตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการจึงได้ดำเนินการ และจัดทำแผนการดำเนินงานที่สำคัญด้านสื่อ และจัดทำมาตรฐาน ทางการศึกษา หลักสูตร สื่อเทคโนโลยี เพื่อการเรียนการสอนคนพิการให้ได้ตามมาตรฐานการจัดการศึกษา แก่คนพิการแต่ละประเภท จัดตั้งศูนย์สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา สำหรับคนพิการทุกประเภท

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนโรงเรียน โสตศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่าเด็กพิการที่มีความบกพร่องทางการได้ยินนั้นจึงมีปัญหาในการเรียนรู้มาก เนื่องจากขาดทักษะ และความสามารถในการได้ยิน และการพูด ซึ่งถือว่าเป็นทักษะในการสื่อสารสำหรับการเรียนรู้ ทำให้การเรียนรู้ของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินนั้นเป็นไปด้วยความยากลำบาก และล่าช้ากว่าเด็กปกติอย่างมาก ดังนั้นการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินนั้น ต้องเอื้ออำนวยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้อย่างแท้จริง

สื่อการเรียนรู้จึงมีความสำคัญมากในการส่งเสริมให้เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นเครื่องมือในการอำนวยความสะดวกให้เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน นั้นได้เรียนรู้ แต่ปัญหาที่มักพบบ่อยครั้ง โรงเรียนมักมีปัญหากับการใช้สื่อการเรียนการสอนไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านการขาดแคลนสื่อการเรียนการสอน , วิธีการใช้สื่อการเรียนการสอน , การจัดเก็บ และบำรุงรักษา หรืออีกมากมาย จากการวิจัยที่มีผู้ศึกษาและทำวิจัยไว้ก่อนหน้านี้ เช่น วิจิต ทรัพย์สาคร (2538) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาและการแก้ไขปัญหากับการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอนในโรงเรียนคนตาบอด และการวิจัยพบว่าปัญหากับการผลิตสื่อการเรียนการสอนในระดับมาก คือ 1) ไม่มีความชำนาญในการผลิต 2) ไม่มีเวลาพอในการผลิต 3) ไม่สามารถแยกผลิตสื่อชุดย่อยๆตามวัตถุประสงค์ของเนื้อหา ปัญหากับการใช้สื่อการเรียนการสอนพบว่าปัญหาในระดับมาก คือ โรงเรียนขาดการสนับสนุนด้านการฝึกอบรมเทคนิควิธีใหม่ในการใช้สื่อการเรียนการสอน ส่วนสาเหตุของปัญหากับผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน คือ 1) อาจารย์ในโรงเรียนขาดความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน 2) เครื่องมือวัสดุ และอุปกรณ์ที่ใช้ผลิตสื่อการเรียนการสอนมีสภาพเก่า ล้าสมัยและชำรุดไม่เหมาะสมกับการนำเสนอมาใช้ผลิตสื่อการเรียนการสอน 3) โรงเรียนขาดหน่วยงานบริหารด้านสื่อการเรียนการสอน

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ การพัฒนาสื่อการเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เพื่อจะได้เป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินได้ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาในการใช้สื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินกรณีศึกษาโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดขอนแก่น

2.2 ศึกษาความต้องการการพัฒนาสื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน กรณีศึกษาโรงเรียนโสตศึกษา จังหวัดขอนแก่น

3. ขอบเขตของการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา สภาพปัจจุบัน ปัญหาการใช้สื่อการเรียนรู้ และความต้องการการพัฒนาสื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

กลุ่มเป้าหมายในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร โรงเรียนโสตศึกษา จังหวัดขอนแก่น จำนวน 3 คน และครู โรงเรียนโสตศึกษา จังหวัดขอนแก่น จำนวน 45 คน

สถานที่ศึกษา โรงเรียนโสตศึกษา จังหวัดขอนแก่น

ช่วงเวลาเก็บข้อมูล ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

4.1 สภาพปัจจุบัน หมายถึง สภาพการณ์ปัจจุบันในการสื่อการเรียนรู้ของครู ผู้สอนเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โรงเรียนโสตศึกษา จังหวัดขอนแก่น

4.2 ปัญหา หมายถึง สภาพการณ์ที่เป็นปัญหาอุปสรรคในการใช้สื่อการเรียนรู้ของครู ผู้สอนเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โรงเรียนโสตศึกษา จังหวัดขอนแก่น

4.3 ความต้องการการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ หมายถึง ความต้องการการผลิตและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้รายปี/รายภาค อาจดำเนินได้ใน 2 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ

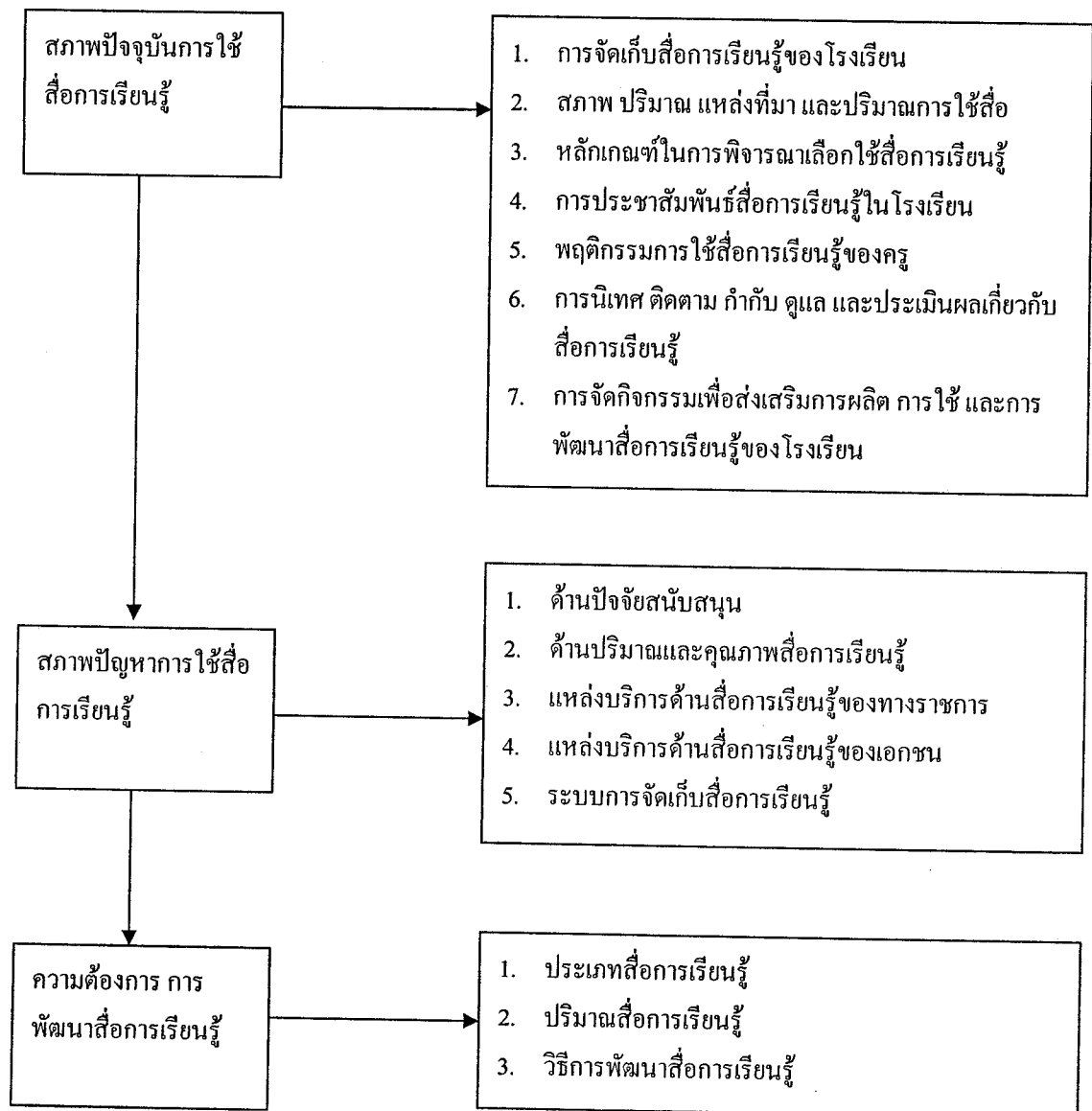
4.3.1 การผลิต/จัดทำสื่อการเรียนรู้ขึ้นมาใหม่

4.3.2 การดัดแปลง/ปรับปรุงสื่อการเรียนรู้ที่จัดทำ/สร้างไว้แล้ว

4.4 สื่อการเรียนรู้ หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างรอบตัวผู้เรียนที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ไม่ว่าจะเป็นคน สัตว์ สิ่งของ ธรรมชาติ รวมถึงเหตุการณ์ โดยมุ่งเน้นส่งเสริมการค้นคว้า การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

4.5 เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน หมายถึง เด็กที่สูญเสียการได้ยินซึ่งอาจจะเป็นเด็กหูตึงหรือเด็กหูหนวกก็ได้

5. กรอบแนวคิดในการวิจัย

6. ข้อจำกัดของการวิจัย

ไม่สามารถนำประชากรนักเรียนในช่วงชั้นที่ 4* จำนวน 53 คน เป็นกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ได้ เนื่องจากเด็กมีความบกพร่องทางการได้ยิน และการพูด ดังนั้นการสื่อสารกับเด็กกลุ่มนี้จึงมีอุปสรรคด้านการสื่อสารอย่างมาก ทำให้ไม่สามารถได้ข้อเท็จจริงที่จะนำมาใช้ได้

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1. ได้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไข และส่งเสริมการพัฒนา
สื่อการเรียนรู้ในโรงเรียน และชุมชน

7.2 เป็นข้อมูลป้อนกลับแก่โรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนใช้เป็นแนวทางการวางแผนการพัฒนา
สื่อการเรียนรู้ให้ตรงกับความต้องการของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียน